

3

Autoriteit Nucleaire veiligheid en Stralingsbescherming

Aan de orde is het **VSO over het ontwerp-Wijzigingsbesluit instelling Autoriteit Nucleaire veiligheid en Stralingsbescherming (25422, nr. 154)**.

De voorzitter:

Ik stel voor dat we beginnen met de eerste spreker, de aanvrager van dit VSO, mevrouw Van Veldhoven van D66.

Mevrouw **Van Veldhoven** (D66):

Voorzitter. Het is fijn dat we nog een plenaire afronding hebben van het schriftelijk overleg over de instelling van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming, de ANVS. Al bij de wetsbehandeling over de ANVS uitte mijn fractie haar zorgen over het toezicht op deze nieuwe zbo. We gingen toen akkoord met de wetwijziging, maar wel op voorwaarde dat de minister nog met een goede toezichtvisie zou komen. Die ligt er nu. Daar ben ik ook heel blij mee. Op één punt verschil ik toch nog van mening met de minister. Zij is van mening dat er geen raad van toezicht moet komen bij de ANVS. Het is echter juist bij een inspectie op afstand, met grote bevoegdheden, ook voor de bedrijven van belang dat er een onafhankelijke groep experts is die de ANVS een spiegel voor kan houden, gevraagd of ongevraagd. Die groep kan dan vanuit ervaring en expertise aan de bel trekken als er risico's ontstaan. Waar die functie op allerlei andere onderwerpen soms op het maatschappelijke terrein kan liggen, is het juist bij dit specifieke en kennisintensieve terrein heel erg lastig voor andere partijen om te doen. Daarom vinden we het echt belangrijk dat hier toch zo'n groep van onafhankelijke experts wordt ingesteld om de veiligheid van al die mensen, bedrijven en de werknemers daarvan in Nederland goed te waarborgen. Daarom heb ik de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) in 2017 een zelfstandig bestuursorgaan zal worden;

overwegende dat de ANVS de waakhond is voor alle nucleaire activiteiten in Nederland en daarmee toeziet op de risico's die met deze activiteiten gepaard gaan;

overwegende dat het van groot belang is dat het toezicht door en op de ANVS geborgd is en de juiste expertise daartoe beschikbaar moet zijn;

verzoekt de regering om voor de ANVS een raad van advies in te stellen, samengesteld uit onafhankelijke, externe deskundigen uit binnen- en buitenland met gedegen kennis van in ieder geval de inhoudelijke vakgebieden "nucleaire veiligheid", "stralingsbescherming" en het hoofdproces

"toezicht en handhaving", die het bestuur van de ANVS gevraagd en ongevraagd van een, voor zover mogelijk openbaar, advies kan voorzien,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Veldhoven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 168 (25422).

De heer Jan Vos ziet af van een inbreng.

De heer **Remco Dijkstra** (VVD):

Voorzitter. Ik zal kort zijn. De VVD vindt het goed dat we de ANVS juridisch gaan verankeren in 2017. Dat wordt tijd. Er leven veel zorgen bij mensen. Over die zorgen komen we vanmiddag te spreken bij het AO Nucleaire veiligheid. De VVD is tevreden dat hier de splitsing tussen EZ en I en M wordt gemaakt die is voorgesteld door de Internationaal Atoomenergieagentschap en dat de taken en verantwoordelijkheden worden neergelegd bij de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming. Dit voorstel kan dus ook op steun van de VVD rekenen.

Mevrouw **Agnes Mulder** (CDA):

Voorzitter. Het is goed dat we vandaag deze bijeenkomst in de Tweede Kamer nog hebben. Ik kan me wel vinden in de kritiek zoals die ook door D66 is geuit. Het is belangrijk dat onafhankelijke toezicht op een goede manier te borgen, ook vanwege de problemen die we nu in België zien. We zien dat er heel veel zorgen zijn bij inwoners in het zuiden van ons land over de kerncentrales in Doel en Tihange. Dan komt het echt wel aan op een goede toezichthouder, die onafhankelijk is en die goed overleg heeft met de collega's in het buitenland. Zoals collega Remco Dijkstra van de VVD al aangaf, hebben we het daar vanmiddag nog uitgebreid over. Ik vraag me echter wel af hoe de minister kijkt naar hetgeen waarvoor we nu hebben gekozen, namelijk deze instelling van een zbo. Biedt dat voldoende waarborgen om ook goed in contact te zijn met de collega's in België en daar ook goed zaken mee te kunnen regelen? Er zijn wel inspecties geweest, maar daar heb ik toch zorgen over. Ik vraag mij af hoe we dat terugkrijgen bij de minister, of we de minister daar nog voldoende op aan kunnen spreken en of zij haar werk goed kan doen en de veiligheid van de inwoners in onze grensregio kan waarborgen. Ik krijg graag een nadere toelichting op de wijze waarop zij aankijkt tegen die ministeriële verantwoordelijkheid.

De voorzitter:

De minister heeft aangegeven dat zij direct kan antwoorden. Het woord is aan haar.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Voorzitter. Mevrouw Van Veldhoven was blij met het toezichtarrangement dat we toegestuurd hebben. Ik denk dat het goed is om bij zo'n belangrijke organisatie te weten hoe

die georganiseerd is. Ze gaf aan dat ze nog wel graag een raad van toezicht had willen toevoegen aan de ANVS. De reden dat we de ANVS op deze manier oprichten, is omdat we juist een splitsing willen tussen beleid en toezicht. We willen juist een onafhankelijk orgaan creëren. We hebben daarvoor mensen aangetrokken die ook volledig in die onafhankelijke rol moeten kunnen functioneren, vandaar die zbo-constructie. Er is een Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, die voor alle zbo's geldt en dus ook voor deze. Die kaderwet zegt dat er in beginsel geen raad van toezicht is. Het is ook kabinetsbeleid om voor nieuwe zbo's geen raad van toezicht op te richten. Dat is de reden waarom er niet ook toezicht op toezicht is. De ANVS is eigenlijk al toezicht en toezicht op toezicht zou misschien overdreven zijn.

De ANVS heeft een volstrekt open houding als het gaat om het aantrekken van een raad van deskundigen of een raad van advies, aangezien zij het zelf ook prettig vindt om te kunnen sparren. Als je dé toezichthouder bent, is dat ook maar een eenzame positie. Ik kan de motie dan ook overnemen. De ANVS zal een raad van advies creëren uit het veld.

De voorzitter:

Excuus minister, ik moet nu even vragen of er bezwaar is tegen het overnemen van de motie. Ik zie dat dat niet het geval is.

De motie-Van Veldhoven (25422, nr. 168) is overgenomen.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik neem aan dat ik er nog wel een verklaring bij mag geven. Zoals ik al zei, vindt de ANVS het ook prettig om een groep deskundigen om zich heen te verzamelen. Dat zal dus goed uitwerken. Zij zullen zo'n raad van advies samenstellen en ze zullen de werking en effectiviteit van deze kring of van deze raad in het openbare ANVS-verslag en in de driejaarlijkse rapportage over de uitvoering van het IAEA-verdrag opnemen, zodat ook de openbaarheid waarom gevraagd wordt, voor zover mogelijk, aan de orde is. Dit rapport over de IAEA wordt ook weer door onafhankelijke internationale deskundigen beoordeeld. Het rapport en de uitkomsten gaan ook altijd naar de Kamer en zijn dus ook openbaar. Wat mij betreft, kunnen we zo'n raad van advies dan ook gewoon instellen. Het heeft er dus niets mee te maken dat we geen toezichthouder op de toezichthouder willen, maar je wilt er vooral deskundigheid naast zetten. Ik vind zelf dat de ANVS op zichzelf al een onafhankelijke externe raad is.

Mevrouw Mulder vroeg of als je het in een zbo-constructie giet, ik nog wel invloed heb op wat er in andere landen gebeurt. Daar zullen we vanmiddag ook over spreken. In principe beslist België zelf wat het doet met zijn kernenergie. Het toezicht daarop is internationaal geregeld. Daar is het FANC (Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle) voor. Het FANC heeft eenzelfde constructie als de ANVS. Ook België heeft dus onafhankelijk toezicht. Onderling hebben de Belgische minister en ik afgesproken dat de ANVR en het FANC hun resultaten uitwisselen, dat wij mee mogen op inspectie en dat wij gezamenlijk de communicatie in de grensregio organiseren. Als er meer dingen nodig zijn, dan zal dat besproken worden. Ook spreek ik met mijn Belgische collega over de zorgen die ik heb en zeg ik hoe ik aankijk tegen de zaak. Daarover zullen wij het vanmiddag ongetwijfeld nog hebben. Ik voel mij door deze zbo-constructie dus

op geen enkele wijze gehinderd om mijn Belgische collega direct aan te spreken.

Als Nederlandse minister heb ik niet de macht om een Belgische kerncentrale te sluiten, zoals men weet. Ik voel echter geen enkele belemmering om direct in discussie te gaan. Wij kunnen elkaar op het politieke vlak aanspreken, maar daarnaast is er het internationale circuit van de toezichthouders. Die kunnen volstrekt onafhankelijk, ook over ons, beslissingen nemen. Stel dat er iets aan de hand is met Borssele of een andere centrale in Nederland, dan kan onze ANVS gewoon zeggen dat de tent dicht moet. Daar heb ik niets over te zeggen en dat is maar goed ook.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt van 10.26 uur tot 10.30 uur geschorst.